

Мансут Џ. Хаџибрахимовић

О ОПШТИНСКИМ ИЗБОРИМА 1936. ГОДИНЕ У УЛЦИЊСКОЈ ОПШТИНИ

Према статистичким подацима за 1931. годину, Улцињ је у поменутој години имао 6.207 становника. Новом подјелом од 1931. године срез барски је захватао површину од 963 км² са 36.247 становника. Имао је 13 општина, 153 насеља и 8.305 домаћинстава. Радиле су 32 основне школе и 10 књижница и читаоница.

У саставу среза (барског) биле су следеће општине: барска, бојанско-vlадимирска, бољевићка, брчеоско-бодгорска, вирска, глуходолска, крајинска, можурско-штојска, сеочко-крњичка, мркојевићка, паштровска, спичанска и улцињска. Предсједника и одборнике су поставиле управне власти без избора. За предсједника је постављен Филип Вујовић, дотадашњи предсједник општине Дупило–Вир.

За петомајске изборе 1935. године, на Јевтићевој листи за срез барски су се кандидовали Ђуро Чејовић и др Филип Добречић, а на листи Удружене опозиције Никола Ђонових. У предизборној кампањи Партија је започела живу агитацију у корист Николе Ђоновиха, носиоца листе др Мачека, јер самостално није могла иступити. Партија је организовала предизборне митинге у Бару, Виру и Петровцу, који су масовно посјећени и потпуно успјели. На митинзима су говорили Бошко Стругар, Светозар Вукмановић, Никола Ђонових и други. Непосредно пред изборе полиција је ухапсила Николу Р. Лекића и Риста Лекића, плашећи се њихове дјелатности у предизборној агитацији.

Срески начелник је писао да кандидат на листи Удружене опозиције Никола Ђонових „стоји доста слабо“, особито у Црмници. Бирачи у Црмници претежно су гласали за кандидата на листи Удружене опозиције Николу Ђоновиха, који је добио преко 1.300 гласова. Носилац Јевтићеве

листе Ђ. Чејовић је добио око 70, а др Ф. Добречић око 50 гласова. У Улцињу Ђоновић је добио 260 гласова. У осталим мјестима среза кандидат Удружене опозиције је добио око 600 гласова. Листа Богољуба Јевтића (режимска) је добила 4:252 (Ђуро Чејовић 3.149, др Филип Добречић 1.103), а кандидат Удружене опозиције Никола Ђоновић је добио 2.170 гласова.

Активност комуниста, опозиционих странака, омладине и уопште свих напредних људи у Народном фронту у току 1936. била је велика и разноврсна. У годишњем извјештају Начелства среза Цетиње за 1936. се каже: „Претставници опозиције из овог Среза, у жељи да парирају рад краљевске владе на санирању прилина у земљи, а нарочито да парирају рад владиних присталица на организацији своје странке – ЈРЗ, искоришћавали су свечаности, разне скупове, промјене и све друге случајеве код којих се свијет скупља. Као погодан елеменат, највише су послужили студенти, недовршени ђаци и сеоска омладина, која је левичарски настројена.“

Почетком 1936. године мјесни комитет у Улцињу је одржао мјесну партијску конференцију. Изабран је нови мјесни комитет и секретар комитета, као и делегати за Окружну партијску конференцију. Прије Окружне партијске конференције секретар Покрајинског комитета Никола Р. Лекић је боравио неколико дана у Виру, ради договора са секретаром Окружног комитета Бар о времену, програму и мјесту одржавања конференције.

На општинским изборима 22. новембра 1936. године Удружена опозиција у срезу барском је добила већину у петровачкој и црмничкој општини.

Поводом општинских избора у Улцињу у једном допису се, поред осталог, каже: „И село и варош притискују намети и дажбине као тешка мора, прибира се за општинску касу до најмање ситнице, а увијек у дефициту. Народ је поклекнуо под оволиким теретом и хоће рачуне на сриједи, хоће контролу бар од 1928. г., да се већ једном буде на чисто и да се скине сумња са управљача, хоће реорганизацију општине, хоће редукцију особља, али и да се свакоме даде зарада и пензија према заслуги и закону“.

Одлука управе Солане у Улцињу, којом је забранила приступ радницима мјештанима прије почетка радног времена да не би „узнемиравали чиновнике“, изазвала је негодовање, због чега су јула 1936. ступили у штрајк. Пошто је штрајк подржало 75% радника, управа је била принуђена да ову наредбу повуче. Због организовања штрајка полиција је ухапсила два радника.

Да би потраживања радника била обезбијеђена и њихова права донекле заштићена, посредовањем Коморе образован је у Улцињу Суд добрих људи. Радници су се обратили за помоћ Радничкој комори у Београду. Посредовањем Коморе код државних власти образована је комисија која је испитала право стање и положај радника на Солани. Комора је послала једног свог службеника у Улцињ, који је овим

радницима раздијелио помоћ од 10.000 динара, те им је омогућено да се највећим дијелом врате својим кућама. Радници који су остали у Улцињу, интервенцијом Коморе, добили су помоћ од Управе државних монопола. Тако је напоскон овај спор, настао између предузећа „Циклоп“ и радника на улцињској Солани, окончан. Суду добрих људи радници су одмах предали тужбе за обезбјеђење своје зараде.

У овом послу радницима је помогао референт за инспекцију рада при Банској управи на Цетињу Богдан Вујошевић, апотекар, који је као незаинтересована личност био предсједник С.Д.Љ.

Резултат општинских избора од 22. новембра 1936. године по општинама био је сљедећи:

– у општини Улцињ, као и у можурско-штојској, гласало је 1.013 гласача а Цафо Алибеговић је добио 1.013 гласова.

– у општини бојанско-владимирској гласала су 773 гласача, а добили су: Шабан Вуковић 461 и Тахир Чапрић 312 гласова.

На општинским изборима 22. новембра 1936. године Удружена опозиција у срезу барском је добила већину у петровачкој и црмничкој општини. У Црмници су истакнуте три кандидатске листе: Петар Лекић (Удружена опозиција), Ђоко Бранковић (ЈРЗ) и Саво Вучићевић (грађанска). Од 1.390 бирача, који су изашли на изборе, за Петра Лекића, кандидата на листи Удружене опозиције, гласала су 804 бирача.